

Učiteljski TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi polli.

List za šolo in dom.

Velja
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 22.

V Ljubljani 15. novembra 1871.

Tečaj XI.

Začetni uk.

Po katerem učilu ima začetni uk najboljši uspeh, se težko odloči, kajti v eni šoli ugaja to, v drugi ono učilo bolje; v eni šoli se doseže po tem, v drugi po drugem vodilu boljši napredek. Vedeti je treba, da nobeno učilo (metoda) ne daje dobrega uspeha sama od sebe, ampak dober uspeh izhaja od prizadevnosti učiteljeve, od tega, kako učitelj učilo vodi in oživlja, in slednjič pride dober uspeh od rednega šolskega obiskovanja.

Po mojih mislih dosegel bi se pri pervencih po pisobralnem učilu najboljši uspeh, ako bi ne imelo to učilo, posebno na deželi preobilo ovir. Učenci morajo pri tem učilu imeti koj pisalno orodje t. j., tablico in črtnik, da morejo to, kar se učijo, pisati. Kako pa je na deželi s pisalnim orodjem, posebno pri pervencih? Tudi je na deželi še vedno slaba navada, da učenci ne začnejo vsi ob enem v šolo hoditi, kar dela učitelju obilo sitnosti. Nadalje starši nočejo otrokom kupiti pisalnega orodja, misleči, da, dokler otrok brati ne zna, pisalnega orodja ne potrebuje. Nahajajo se pogosto celó taki starši, kateri nočejo, da bi se njihovi otroci pisati učili, kajti mislijo, da je pisanje posebno pri dekletih nepotrebna reč. Na deželi se ne manjka takih abotnežev, ki mislijo, da pisati učiti se, je nepotrebno in nespametno. Vidi se, da pri takih okolščinah se tudi to učilo ne more spešno rabiti.

Po svoji skušnji mislim, da je za šole na deželi glaskovalno učilo (Lautiermethode) ravno tolikošne važnosti, in da se po njem zarad omenjenih ovir, ki se pri pisobralnem učilu nahajajo, več doseže, nego po pisobralnem. *)

*) Menimo, da se le po pisobralnem učilu polaga prava podlaga začetnemu uku, in učenje tudi najbolj zanimiva. Učitelj naj tedaj po otrocih zbujaja pri starih podporo do šole.

Vredn.

Pri poduku pismenk, zlogovanja in branja, služi posebno izverstno g. Cibinov premični „Abc“. Za podučevanje v poštevanji pa posebno dobro služi rusovska računska mašina. Učiteljem naj bi ne manjkalo potrebnih učnih pomočkov, in šolsko obiskovanje naj bi bilo bolj redno, potem bo lažje soditi, po katerem učilu ima začetnik uk boljši vspeh.

M. Kovšca.

Ivan Komenski in njegova didaktika.

(Po spisu gosp. prof. Kandernala v sporočilu ljublj. gimnazije l. 1867.)

(Dalje.)

Ta načert je z delom obložil Komenskega tako, da ni mogel sprejeti predloga švedskega državnega zbora, da bi ondanje šole prenaredil in zboljšal.

Kmalí potem pa je bil povabljen na Angleško, kjer so njegove ideje sploh čislali. Leta 1641. res gre na Angleško. Tu bi bil imel prevzeti vodstvo nekega zavoda v izobraženje učenih mož, in država bi bila pomočke preskerbovala.

To je že tudi bilo v parlamentu obravnano, a nemiri na Irskem in notranje vojske, ki so se bile tačas vnele, so to doversitev ovirale.

V tem času je gospod Ludovik žl. Geer dvakrat povabil Komenskega, da bi k njemu na Švedsko prišel, in tu s pomočjo njegove podpore v pokoju in brezskerbno nadaljeval svoja pričeta dela. Ta plemeniti gospod Geer bil je nizozemski tergovec, se je bil naselil v Norköpingu, in je s svojimi neizmernim bogastvom skazoval človekoljubna dela. Komenski je to vabilo sprejel, in leta 1642. zapuhti Angleško, od koder so ga njegovi tamošnji prijatelji ne radi ločiti videli.

Prišedši na Švedsko šel je v Stockholm, kjer je gospod Geer bival. Pri tej priložnosti se je bil seznanil z državnim kancelarjem Aksel Oksenstiernom in s kancelarjem vseučilišča v Upsali, Janezem Skitem. S tema in z drugimi učenimi možmi se je pogovarjal o svojem načertu, in njih misli v tej stvari spoznoval. Potem se napoti v prusko mesto Elbing; kajti bal se je na Švedskem verskih preprirov. Tu je pričel tista dela, s katerim bi se šolskim potrebam, zlasti kar zadeva nauk v jeziku, pomagati moglo. V Elbingu moral je Komenski svojo delavnost še na druge strani obračati. Mnogim učencem, ktere so starši v ta namen v elbingsko gimnazijo pošiljali, da bi slavnega pedagoga poslušali, vstrežal je po več ur na teden s svojim izverstnim razlaganjem. Zaviralo ga je torej zdaj to zdaj